

การบริหารจัดการการชมโลมา!

ควรมีการจัดตั้งกลุ่มกรรมการขึ้นมาดูแลและวางกฎระเบียบ

1. กำหนดจำนวนเรือที่ไปดูโลมาแต่ละครั้ง ไม่ควรมากเกินไป
2. ระบุงการทำให้เกิดเสียงใต้น้ำ เช่น การเร่งเครื่องเรือ
3. ขณะดูโลมาก็ไม่ควรนานเกินไป ควรจัดเวลาเพื่อเรือลำอื่นด้วย
4. ผู้เรือกับทุ่นที่ได้จัดเตรียมไว้ให้ เพื่อลดการเกิดเสียงดัง และการวิ่งเรือไล่โลมา

เราช่วยอนุรักษ์โลมาร่วมกับ กับราชการได้อย่างไร!

1. บันทึกวันที่ เวลา สถานที่ที่พบโลมา
2. จำนวนตัวในฝูงว่า มีกี่ตัว ขนาดหัวถึงหางยาวประมาณเท่าไร มีลูกตัวหรือไม่มี จำนวนลูกกี่ตัว
3. ลักษณะเด่นชัดของครีบทหลัง ครีบทหลังมีหรือไม่มี วาดเก็บไว้ด้วย
4. รูปร่างลักษณะของตัว เช่น ปากยาวหรือสั้น
5. สีและลายตามลำตัว
6. พฤติกรรมการว่ายน้ำ ดำน้ำ ผุดขึ้นลงอย่างไร
7. สภาพอากาศและน้ำ เช่น ความขุ่นใสของน้ำ ลักษณะคลื่นลม

ติดต่อขอทราบรายละเอียดเพิ่มเติม ได้ที่

**สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง**

เลขที่ 92 ซอยพหลโยธิน 7 สามเสนใน พญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทร 0-2298-2590, 0-2298-2143 โทรสาร 0-2298-2143

www.dmcg.go.th

โลมา

ที่พบเห็น

บริเวณแม่น้ำบางปะกง

สำนักอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

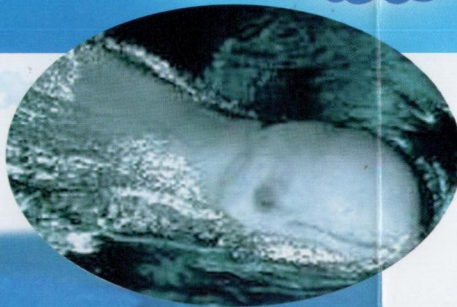

โลมา

ที่พบเห็น

บริเวณแม่น้ำบางปะกง

โลมาอิรวดี
Irrawaddy Dolphin

โลมาหลังโหนด
Humpback Dolphin

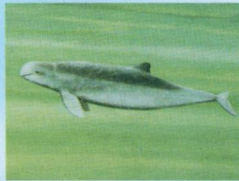
ในช่วงต้นฤดูหนาวของทุกปี บริเวณปากแม่น้ำบางปะกงจะพบโลมาเข้ามาหากินโดยเฉพาอย่างจืดปลาตุ๊กทะเลซึ่งเป็นอาหารที่โปรดปรานและมีความอร่อยมากหลังช่วงฤดูฝนต่อกับต้นฤดูหนาว โลมาจะว่ายน้ำเวียนเข้ามาในปากแม่น้ำและทะเลข้างเคียงในระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ โลมาที่พบได้แก่ โลมาอิรวดีและโลมาหลังโหนดซึ่งเป็นโลมาที่ชอบอาศัยตามชายฝั่งน้ำตื้นทั่วไป จนทำให้บริเวณปากแม่น้ำบางปะกงได้กลายเป็นจุดที่มีนักท่องเที่ยวจากทุกสารทิศเดินทางมาเพื่อดูโลมาในธรรมชาติ นอกจากนี้บริเวณปากแม่น้ำบางปะกงยังมีป่าชายเลนที่สมบูรณ์รวมถึงเกาะนกที่มีนกนานาชนิดไม่น้อยกว่า 50 ชนิด เพื่อรอให้นักท่องเที่ยวได้ชมอีกด้วย

โลมาอิรวดี-Irrawaddy Dolphin

โลมาอิรวดีมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Orcaella brevirostris* จัดอยู่ในวงศ์ **DELPHINIDAE** มีลักษณะเด่นคือหัวค่อนข้างกลมไม่มีเขี้ยวของปาก ซึ่งต่างจากโลมาอีกหลายชนิดสีลำตัวแปรเปลี่ยนไปตั้งแต่สีน้ำเงิน เทาเข้ม จนถึงน้ำเงินขาว โลมานี้จะรวมกลุ่มเช่นเดียวกับโลมาในมหาสมุทรแม้ว่าโลมาบางตัวสามารถอาศัยได้ในแม่น้ำที่จืดสนิทก็ตาม เช่นที่พบได้ในแม่น้ำคงคาประเทศอินเดีย

โลมาอิรวดีมีลักษณะเด่นที่ครีบทรงรูปทรงสามเหลี่ยมขนาดเล็กปลายมนพบในตำแหน่งที่ห่างจากจุดกึ่งกลางลำตัวค่อนข้างไปทางหาง เป็นโลมาขนาดเล็กที่ว่ายน้ำโดยปกติค่อนข้างช้าและอยู่เป็นกลุ่มเล็กๆ เมื่อพิจารณาจากลักษณะภายนอกแล้วโลมาอิรวดีมีรูปร่างลักษณะคล้ายคลึงกับวาฬเบลูก้า (Beluga whale) หรือที่เรียกทั่วไปว่าวาฬมีฟัน (Toothed whale) และยังมีรูปร่างคล้ายคลึงกับโลมาหัวบาตรหรือโลมาไม่มีครีบทรง (Finless porpoise) ซึ่งมีหัวกลมมนคล้ายกันทำให้บางครั้งมีความสับสนขึ้นแต่ที่จำง่าย ๆ ก็คือ โลมาอิรวดีมีครีบทรงหนึ่งอันและไม่มีฟันแหลมอยู่บนขากรรไกรบนจำนวนเต็มที่ 40 ซี่และจำนวน 36 ซี่อยู่บนขากรรไกรล่าง

อุปนิสัยของโลมาอิรวดีมักอยู่รวมเป็นฝูงเล็กแต่ละฝูงมีจำนวน 6 ตัวหรือน้อยกว่าไม่ชอบปรากฏตัวให้เห็นตามผิวน้ำทะเลแต่จะชอบโผล่หัวขึ้นมาที่ระดับผิวน้ำจนบางครั้งได้ชื่อว่าเป็นจาร์จันผุดๆ โผล่ๆ (Spyhopping) / บางที่เป็นอาการที่มันทำเพื่อสามารถมองเห็นได้รอบตัว / มันไม่ชอบที่จะว่ายน้ำเล่นคู่กับเรือ บางครั้งช่วงเวลาที่ชาวประมงบางก็เผลอว่าจมน้ำไ้ฝูงปลาให้ไปติดอวนของชาวประมง ที่น่ารักก็คือค่อนข้างขี้อายและหลบซ่อนตัว ความยาวของโลมาเต็มวัยจะอยู่ระหว่าง 2.1-2.6 เมตรมีน้ำหนักประมาณ 90-150 กิโลกรัมและให้ลูกเกิดใหม่มีความยาวประมาณ 1 เมตรที่มีน้ำหนักประมาณ 12 กิโลกรัมหรือมากกว่า

อาหารอันโอชะของโลมาเหล่านี้คือปลาทั้งและปลาหมึก เรามักพบโลมาอาศัยอยู่บริเวณน้ำตื้นชายฝั่งในเขตร้อนและเขตกึ่งร้อนของมหาสมุทรอินเดียและแปซิฟิกรอบหมู่เกาะประเทศอินโดนีเซียตอนเหนือของประเทศออสเตรเลียและทะเลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ใกล้ชายฝั่งโดยเฉพาบริเวณปากแม่น้ำได้แก่ 'บางปะกง ทะเลสาบสงขลา เจ้าพระยา เป็นต้น

โลมาหลังโหนก-Humpback Dolphin

โลมาหลังโหนกมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Sousa chinensis* จัดอยู่ในวงศ์ DELPHINIDAE โลมาชนิดนี้พบได้ทั่วไปตามชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิกและในทะเลจีนใต้ จึงได้ชื่อสามัญว่า Indo-Pacific humpback dolphin เป็นที่น่าสังเกตโลมาหลังโหนกมีสีเปลี่ยนแปลงจากสีเหลืองจนถึงสีชมพูจนบางครั้งเป็นสีขาวหรือสีเทาแต่สีที่ทองจะเป็นส่วนที่มีสีจางที่สุด ลักษณะทั่วไปของโลมาชนิดนี้คล้ายคลึงกับโลมาปากขวดทั่วไป จึงมี

อาจพูดได้ว่าโลมาจะจางลงเรื่อยๆ โดนฉีดยาล้างเป็น
รูดานกว่าจะได้ลงด้านล่างบ้างครั้งอาจพบว่ารูดาน
ฉีดยามีความกว้างถึงหนึ่งในสามของความยาวลำตัว
ทีเดียว

ในทะเลเราสามารถสังเกตเห็นโลมาชนิดนี้ได้จาก
ลำตัวที่ปักป็นกลมขาวสีท้องขาว บนหลังรูดาน
ฉีดยาเป็นโหนดแต่ละโหนดที่จากก็คือการที่จะเข้าไป
ใกล้ๆ มัน ขนาดปกติโลมาตัวเต็มวัยมีความยาว
2 ถึง 2.8 เมตรหนัก 150 ถึง 200 กิโลกรัม
ลูกโลมาเกิดใหม่ยาวประมาณ 1 เมตรหนัก 25
กิโลกรัม กินปลาเป็นหลัก

การว่ายน้ำของโลมานั้นจะเป็นไปอย่างช้าๆ
ไม่ขบเล่นคลื่นบริเวณหัวเรือขณะเรือแล่น
แต่ขบเล่นในอากาศ เช่น ถ้าน้ำตัวงหางหรือ
โผล่หัวดูๆโผล่ๆ ขบเล่นแล้วให้ฉีดยาว่ายน้ำ
แม้จะเป็นโลมาที่ระแวดระวังเรือแต่ก็สามารถเข้าฝูงกับ
ชนิดอื่นได้ดี โดยเฉพาะพวกโลมาปากขวด

โลมาหลังโหนดแพร่กระจายอยู่ทั่วไปแต่ดูเหมือน
ว่ามันชอบที่จะอาศัยอยู่ตามชายฝั่งของทะเลเขตร้อน
ร้อนในมหาสมุทรอินเดียและแปซิฟิกที่มีความลึก
ไม่มากนักคือลึกไม่เกิน 20 เมตร ในบางครั้งเรา

อาจพบมันเข้าไปอาศัยตามทะเลสาบ ปากแม่น้ำ
บึงและแนวปะการัง จากรายงานการศึกษาพบว่าโลมา
ชนิดนี้มีประชากร 2 กลุ่มแยกกันโดยเกาะสุมาตรา
คือกลุ่มทางตะวันตกที่มีไขมันบริเวณโหนดมากและ
กลุ่มทางตะวันออกที่มีไขมันบริเวณโหนดน้อยหรือ
มีแต่เห็นไม่ชัดเจน ประชากรนั้นไม่เป็นที่ทราบแน่ชัด
แต่ที่แน่ๆประชากรกำลังถูกคุกคามจากกิจกรรมของ
มนุษย์เช่นการล่าเรือ การจราจรทางน้ำที่แออัด
การล่า การสูญเสียแหล่งอาศัยตามธรรมชาติและ
และทางเสียง ขาดแคลนอาหารธรรมชาติและ
อันตรายจากเครื่องมือประมง

สิ่งที่ควรทำในการดูโลมา!

1. เมื่อเข้าไปใกล้ฝูงโลมาควรเคลื่อนเรือให้ช้าที่สุด เบาเครื่อง
หรือให้เรือเดินช้าๆ
2. รักชารจะห่างไม่ควรเข้าไปใกล้เกิน 30 เมตร
3. ไม่ควรนำเรือเข้าฝักกลางฝูงโลมา หรือไล่หลังโลมา
ควรดูอยู่ข้างๆ ฝูง
4. ไม่ควรนำเรือไปถล่มหน้า หรือขวางหน้าฝูงโลมา
5. ไม่ควรเร่งเครื่องเรือ หรือเร่งความเร็วกระทันหัน
6. ไม่ควรให้อาหารโลมา ทำให้มันเกิดการกินอาหารเปลี่ยนไป
และอาจขาดธาตุอาหารที่ร่างกายต้องการ
7. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับโลมาจากแผ่นพับ จะได้รับความรู้
เพิ่มมากขึ้น